

## **VOIMALINJA – HANKKEEN (2011–2013) LUOMA TYÖMALLI OSANA NUORTEN SOSIAALITYÖN YKSIKKÖÄ – NUORTEN LÄHIOHJAUS 2014 LUKIEN**

### **Nuorten lähiohjaus työmuodoksi sosiaalityön rinnalle**

Voimalinjan ohjaajat ovat tavanneet ja kartoittaneet 18–25 –vuotiaiden nuorten toimeentulotukiasiakkaiden palvelutarpeita tapaamalla 693 nuorta ajalla 1.3.2011 - 31.12.2012. Voimalinja-hankkeen edetessä on nuorten toiveiden ja tarpeiden pohjalta muodostunut työmalli, jonka avainsanoja ovat motivointi, jalkautuva työote, ”matala kynnyks” ja kokonaisvaltainen tuki (ks. työmallin esittely). Voimalinjan työskentelymallia on koko hankkeen ajan arvioitu yhdessä aluetiimien kanssa ja kehitetty nuorten tarpeiden pohjalta. Mallissa nuoren kokonaisvaltaisen tilanteen tunteva ”rinnalla kulkeva” nuorten lähiohjaaja toimii nuoren apuna virastomaailmassa ja on nuorelle tukena terveyspalveluihin hakeutumisessa sekä auttaa nuorta kartoittamaan voimavarojaan ja hakeutumaan koulutus- ja työelämään.

Toimeentulotukea saa Helsingissä vuosittain noin 9000 alle 25 –vuotiasta nuorta. Kuukausittain asiakkaana on yli 4000 nuorta eli noin 90 nuorta sosiaalityöntekijää kohden. Suuresta asiakasmäärästä ja nuorten elämäntilanteiden haasteellisuudesta johtuen ei sosiaalityössä pystytä tarjoamaan riittävästi aikaa henkilökohtaiseen ohjaukseen ja palveluihin saattamiseen. Uuden sosiaalihuoltolain esitys painottaa neuvonnan, ohjauksen ja matalan kynnyksen toimien lisäämistä arjen ongelmien lisääntyessä. Kuitenkin palvelupisteiltä puuttuu nuorilta sosiaaliohjaus. Nuorten sosiaaliohjauksen tarvetta tukevat Voimalinja -hankkeen toteutuneiden asiakastavoitteiden lisäksi sekä sosiaalityöntekijöiltä että TE -toimistoilta saatu palaute. Sosiaalityöntekijöiltä saadun palautteen perusteella jalkautuvalle työmuodolle on erittäin suuri tarve. Sosiaalityön rinnalla ja nuoren kanssa tehtyyn suunnitelmaan pohjautuva lähiohjaus lisää merkittävästi työn vaikuttavuutta. Samoin Voimalinjan kehittämä työmuoto on TE -toimiston palautteen mukaan tukenut hyvin nuorten kiinnittymistä TE –toimiston palveluihin ja siksi työmuotoon on toivottu lisää resursseja.

Voimalinja-hankkeen päätyttyä sosiaalityön rinnalle tulisi vakiinnuttaa työmuoto, jota voitaisiin nimittää nuorten lähiohjaukseksi, jota toteuttavat sosiaaliohjaajat (vrt. perhetyö lastensuojelussa). Nuorten lähiohjaajan palvelut suunnataan 18–25 –vuotiaille toimeentulotuen asiakkaille. Nuorten lähiohjaajat tekevät työtä työllistymisen ja kouluttautumisen esteitä (sosiaaliset ongelmat, mielenterveys- ja päihdeongelma, velat jne.) kartoittaen ja poistaen. Työtä tehdään työllistymisen ja koulutukseen ohjaamisen näkökulmasta, jotta työskentelyllä on selkeä päämäärä. Kokemus on osoittanut, että

tämä helpottaa nuoren palveluun ohjaamista, motivoitumista ja kiinnittymistä. Nuorten sitoutuminen voimalinjan työskentelyyn näkyy mm. siinä, että hukkakäyntien määrä on voimalinjassa ollut varsin alhainen verrattuna nuorten sosiaalityöhön ja myös muihin nuorille suunnattuihin palveluihin. Voimalinjassa on työmallin kehittämisen myötä pystytty vähentämään entisestään hukkakäyntien määrää (TUPA-hankkeen seurannassa vuonna 2011 oli hukkakäyntejä/kk/työntekijä 8,4 ja vuonna 2012 vastaava luku oli 5,6. Sosiaalityön rinnalla toteutettava lähiohjauksen malli on erittäin hyvin nuoret tavoittava ja sitouttava työmalli.

Sosiaalityöntekijöiden näkökulmasta nuorten lähiohjaajat tukevat lähiohjauksen tarpeessa olevia nuoria antamalla nuorelle aikaa ja kulkemalla nuoren mukana tämän verkostoissa sekä auttamalla esimerkiksi erilaisten hakemusten teossa. TE-toimiston näkökulmasta työmuoto tukee palvelupisteiden ja TE – toimistojen välistä yhteistyötä ja tiedonkulkua. Nuorten lähiohjauksen toimintamallissa keskeistä on tiivis yhdessä tekeminen kullakin alueella nuorten sosiaalityön tiimien kanssa yhteisissä tiloissa. Työmallin vaikuttavuuden seurannalle, raportoinnille ja kehittämiselle tarvitaan toimiva rakenne (esim. asumisneuvontatoiminnan tyyppinen rakenne).

Nuorten sosiaalityöntekijöiden kanssa samassa yksikössä toimiminen on osoittautunut työn kehittämisen ja tiedonkulun kannalta merkittäväksi. Voimalinja -hankkeen sosiaalityöntekijöiltä saamassa palautteessa on korostettu sen tärkeyttä, että hankkeen työntekijä on ollut helposti tavoitettavissa ja ohjaus on tästä syystä joustavaa ja toimivaa. Tärkeää on, että palvelu on jatkossakin sosiaali- ja terveysviraston tuottamaa, jotta työntekijällä on käytössä sosiaalityöntekijöiden kanssa sama tietojärjestelmä, ja yhteistyö ensisijaisena ohjaus- ja yhteistyötahona toimiviin sosiaalityöntekijöihin on mahdollisimman sujuvaa lähiohjaajien toimiessa pääosin palvelupisteistä käsin. Tämä tukee palvelun asiakaslähtöisyyttä. Voimalinja -hankkeen aikana on todettu, että nuorelle tutut tilat ja yhteistapaamiset sosiaalityöntekijöiden kanssa edesauttavat selkeästi nuoren kiinnittymistä palveluun. Jokaisessa palvelupisteessä, jossa toimii nuorten sosiaalityöntekijöitä, tulisi olla nuorten lähiohjaaja/lähiohjaaja. Nuorten lähiohjaajien kokonaismäärä tulisi mitoittaa alueen asiakasmäärien mukaan.

## **Nuorten lähiohjaus ja verkostotyö**

Voimalinja – hankkeen tavoin, on nuorten lähiohjauksen työmallisissa verkostotyöllä merkittävä osa. Jotta työtä voidaan tehdä asiakaslähtöisesti, on tärkeää, että nuori osataan tarvittaessa saattaa oikeiden palveluiden piiriin ja, että vältetään päällekkäistä työtä. Erityisen tärkeää on, että jatkossa kehitetään yhteistyötä sellaisten nuorten palvelujen kanssa, joiden toiminta painottuu nuorten syrjäytymisen ehkäisyyn ja työllistymisen tukemiseen. Tällaisia toimijoita ovat mm. työvoiman palvelukeskus Duurin nuorten tiimi ja etsivät nuorisotyön tahot (Vamos, Valmis väylä, Hero ry ja SVEPS) sekä jälkihuollon nuorten työhönohjaus.

## Nuorten lähiohjauksen työmalli



Nuorten lähiohjaajien kohderyhmänä ovat 18 – 25 -vuotiaat toimeentulotuki-asiakkaat. Työskentelyn tavoitteena on syrjäytymisen ehkäisy työllistämisen / kouluttautumisen esteitä kartoittaen ja poistaen sekä, että nuori löytää mahdollisimman pitkäaikaisen ratkaisun itselleen kohti koulutus- tai työelämää. Tärkeää on, että palvelu on nuorelle vapaaehtoista.

### Nuorten lähiohjaajan työnkuva:

- Asiakkaan elämäntilanteen ja toimintakyvyn kartoittaminen, asiakkaan verkostoon tutustuminen
- Alueilla toiminen yhteistyössä nuorten tiimien kanssa
- Asiakkaan motivointi, aktivointi, tukeminen, voimavarojen kartoittaminen
- Tulevaisuuden suunnittelu; kiinnostuksen kohteiden kartoittaminen, ammatinvalinnan tukeminen, tiedonhakeminen, palveluneuvonta
- Työllistymisen ja kouluttautumisen esteiden purkaminen
- Palveluihin saattaminen; ylihallintokuntainen yhteistyö (TE-toimisto, oppilaitokset, terveyspalvelut, nuorisoasemat, psyk.pol. ym.)